

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 29 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 359/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 69/12

Başvurucu

İkinci Dünya Savaşı Sivil Malulleri Birliği

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mayıs 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu İkinci Dünya Savaşı Sivil Malulleri Birliği'dir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine 18 Mayıs 2012 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesi'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mayıs 2012 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, yukarıda zikredilen kararlar Anayasa'nın 3. madde [Kanun Önünde Eşitlik] 2. fıkrası, 22. maddesi [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması] ve 24. maddesiyle [Kanun Önünde Eşitlik] güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve 21.4 fıkrasına, 03/L-121 sayılı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 22. maddesine ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56. kuralı 2. fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 13 Temmuz 2012 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı 4 Eylül 2012 tarihinde Üye Snezhana Botusharova'yı raportör yargıç olarak görevlendirmiş ve üyeler Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Başvuru 10 Aralık 2012 tarihinde Yüksek Mahkeme'ye bildirilmiştir.

Olguların Özeti

8. İkinci Dünya Savaşı Sivil Malulleri Birliği olan başvurucu 1999/22 sayılı UNMIK Yönetmeliği uyarınca 6 Mart 2000 tarihinde kamu yararına çalışan dernek statüsüne sahip STK olarak kaydedilmiştir.
9. Kosova Meclisince 26 Temmuz 1976 tarihinde kabul edilen ve Kosova Resmi Gazetesi 32. sayısında yayımlanan Savaş Sivil Malullerinin Korunmasına İlişkin Yasa (bundan sonra: 1976 Yasası) hükümleri uyarınca sivil savaş malulleri koruma hakkı elde etmişlerdir.
10. Kosova Savaşı Malulleri ve Kosova'daki Silahlı Çatışma Sonucunda Yakınları Ölenlerin Kazanımlarına İlişkin 2000/66 sayılı UNMIK Yönetmeliği [UNMIK/REG/2000/66] ilan edildiğinde malullerin bu kategorisi kapsamamıştır.
11. Priştine Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 595/05 sayılı ve 7 Mart 2006 tarihli yetkisizlik kararıyla başvurunun dava dilekçesi reddedilerek bu davadaki idari usullerin takip edilmesi gerektiği gerekçesi öne sürülmüş ve başvurucu 3 Mayıs 2006 tarihinde Poduyeva Sosyal Hizmetler Merkezine yaptığı 33422 sayılı başvuruyu ayrımcılığın tespiti, ayrımcılığın tazmin edilmesi ve dolayısıyla savaş malulleri diğer kategorileriyle eşit muamele talep etmiştir. Merkez, başvurunun bu talebine cevap vermemiştir.
12. Başvurucu 17 Ekim 2009 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesi'ne bir dava dilekçesiyle başvurarak ayrımcılığın tespiti, ayrımcılığın tazmin edilmesi ve dolayısıyla savaş malulleri diğer kategorileriyle eşit muamele talep etmiştir.
13. Kosova Yüksek Mahkemesi 31 Mart 2009 tarihinde çıkarttığı A. nr. 2630/2006 sayılı kararlarla başvurunun talebini destekleyecek yasal altyapı eksikliğinden dolayı söz konusu başvuruyu temelden yoksun bularak reddetmiştir.

14. Başvurucu 30 Kasım 2011 tarihinde Yüksek Mahkeme'nin A. nr. 2630/2006 sayılı kararının gözden geçirilmesi için başvuruda bulunarak 1976 Yasası'nın kendilerine yönelik olarak uygulanmadığı için İkinci Dünya Savaşı Sivil Malullerinin ayrımcılığa maruz kaldıkları ileri sürmüştü ve 2004/3 sayılı Ayrımcılık Karşıtı Yasa uyarınca sahip olduklarını ileri sürdükleri İkinci Dünya Savaşı Malulleri haklarının tanınmasını talep etmiştir.
15. Kosova Yüksek Mahkemesi, KRJA nr. 6/2011 sayı ve 31 Mart 2009 tarihli kararla başvuru talebini kabul edilemez olduğu gerekçesiyle reddetmiş, 1976 Yasasının artık yürürlükte olmadığı ve bu malul kategorisine ilişkin özel bir yasanın bulunmadığı gerekçesini ileri sürmüştür.
16. Yüksek Mahkeme'nin KRJA nr. 6/2011 sayılı kararında İkinci Dünya Savaşı Malulleri de Engelli Kişi Emeklilik Yasası'nın (2003/23 sayılı Yasa – 2003/40 sayılı UNMIK Yönetmeliği) öngördüğü koşul ve kısıtlara göre mali destek haklarına sahip olduklarını ve bu yüzden onların bu yöndeki herhangi bir hakkının ihlal edildiğini söylemenin mümkün olmadığını belirtmiştir.

Başvurucunun İddiaları

17. Yukarıda belirtildiği üzere başvuru Kosova Yüksek Mahkemesi'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mayıs 2012 tarihli kararıyla Anayasa'nın 3. madde 2. fıkrası ve 24. maddesiyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
18. Başvurucu kendilerinin ve aile bireylerinin Savaş Sivil Malullerinin Korunmasına İlişkin Yasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucuya göre bu yasa yürürlükte olmaya devam etmektedir. Başvurucu bu doğrultuda yürürlükteki yasaya ilişkin 1999/24 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin "Kosova'da yürürlükte kalacak olan yasa [...] 22 Mart 1989 tarihli yasadır" hükmüne atıfta bulunmuştur.
19. Başvurucu devamında Engelli Kişi Emeklilik Yasası'nın 1976 Yasasında kapsanmış olan bu kategoriyi kapsamadığını ileri sürerek bu nedenle 1976 Yasası'nın halen yürürlükte olduğunu ve uygulanması gerektiğini belirtmiştir.
20. Başvurucu, 2003/4 sayılı Ayrımcılık Yasası hükümlerinin belirlediği şekilde İkinci Dünya Savaşı Sivil Malullerine yönelik sürekli ihlal bulunduğunu ileri sürmüştür.
21. Başvurucu Anayasa Mahkemesi'nden Yüksek Mahkeme'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mayıs 2012 tarihli kararı ile A. nr. 2630/2006 sayı 8 Mayıs 2012 tarihli kararla Anayasa'nın 3. madde 2 fıkrası ve 22 ve 24. maddeleriyle güvence altına alınmış haklarına ilişkin ihlal bulunduğunu tespitini talep etmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

22. Mahkeme'nin başvuru hakkındaki bir karar alabilmesi için önce başvuru Anayasa ile öngörülüp Yasa ve İçtüzükte açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.
23. Mahkeme'nin, Anayasa'nın 113.7 fıkrası uyarınca başvuru Mahkeme'ye başvuru sunmaya yetkili taraf olup olmadığını incelemesi gerekir. Söz konusu başvuruda Mahkeme, başvuru tüzel kişilik olduğunu tespit etmiştir. Anayasa'nın 21. madde 1. fıkrası şöyledir:

İnsan temel hak ve özgürlükleri bölünmez, değiştirilmez ve dokunulmaz olup Kosova Cumhuriyeti hukuk düzeninin temelini oluşturur.

Öyle ki başvuruçunun anayasal denetim başvurusu sunmaya hakkı vardır (bkz. KI 41/09 AAB-Universiteti Riinvest SH.P.K. v. Kosova Cumhuriyeti Hükümeti başvurusuna ilişkin kararın 14. maddesi).

24. Mahkeme, başvuruçunun Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve Yasa'nın 47.2 fıkrasında belirtilen koşulları yerine getirip getirmediğini belirlemek durumundadır.

Anayasa'nın 113.7 fıkrası şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

Başvuruçunun davasına ilişkin nihai karar Yüksek Mahkeme'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mart 2012 tarihli kararıdır. Netice itibarıyla başvuruçunun, Kosova'daki tüm kanun yollarını tükettiğini kanıtlamıştır.

25. Başvuruçunun Yasa'nın 49. maddesinde belirtilen yasal süre içerisinde başvurusunu sunduğunu kanıtlaması gerekmektedir. Bu husus davaya ilişkin Yüksek Mahkeme'nin KRJA nr. 6/2011 sayı ve 8 Mayıs 2012 tarihli kararın nihai karar olup başvuruçunun 13 Temmuz 2012 tarihinde başvurarak Yasa ve İçtüzükte belirlenmiş yasal süre içerisinde başvurulduğu anlaşılmaktadır.
26. Bununla ilgili olarak Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
27. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvuruçuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.).
28. Öyle ki Mahkeme yargılama usullerinin herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz ve keyfi olduğunu tespit etmeye yetkili değildir (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Lituanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
29. İçtüzüğün 36. kural 2(d) bendi şöyledir: *Mahkeme, açıkça temelden yoksun başvuruları şu kanaatlere vardığında reddeder (...) başvuruçunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.*

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ve İÇTüzüğü'nün 36. kuralı 2 (b) ve (d) bentleri uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 17 Ocak 2013 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir. ,
- II. Karar Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazete'de yayımlanır.
- III. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza